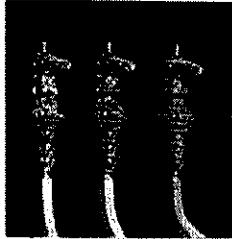

INSTITUTE
FOR
JEWISH
CONTINUITY

OPPORTUNITIES FOR LIFE-LONG LEARNING

7504 SEVEN MILE LANE · BALTIMORE, MD 21208

410-415-3755 · INFO@GOIJC.ORG · WWW.GOIJC.ORG

Ethics & Ethos: Timeless Lessons from the Weekly Parsha

Parshas Ki Tisa

Remorse & Revelation

Rabbi Shmuel Silber

February 27, 2013

Dedicated in the merit of a complete recovery for *Talia Efrat bas Henya*

THIS COURSE IS DEDICATED IN MEMORY OF:

אסתר חנה זיל בת צבי ופרומה עלקא פייגא בת מאיר ופשא לאה זיל נח בן אברהם ופייגא זיל

MAY THEIR SOULS BE BOUND IN THE EVERLASTING BOND OF LIFE תהא נשמתם צרוורות בצרוור החיים

1. שמות פרק לג

טו ובמה | יודע אפוא כי-מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל-העם אשר על-פני האדמה:

16. For how then will it be known that I have found favor in Your eyes, I and Your people? Is it not in that You will go with us? Then I and Your people will be distinguished from every [other] nation on the face of the earth."

2. שמות פרק לג

יז ויאמר יהוה אל-משה גם את-הדבר הזה אשר דברת אעשה כי-מצאת חן בעיני ואדעך בשם:

17. And the Lord said to Moses: "Even this thing that you have spoken, I will do, for you have found favor in My eyes, and I have known you by name."

3. אבן עזרא - הפירוש הקצר שמות פרק לג פסוק יז

(יז) והשם השיב: גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה, על כן אמר משה: ילך נא ה' בקרבנו.

4. מלבי"ם שמות פרק לג פסוק יז

(יז) ויאמר ה' אל משה גם את הדבר הזה וגו' אעשה. אז הכתיחו שבעתיד יעשה גם את זאת שתהיה שכינה מהלכת עמם, ולא אעשה זאת בעבור העם רק בעבורך כי מצאת חן בעיני

5. שמות פרק לג

יח ויאמר ה'אני נא את-כבודך:

18. And he said: "Show me, now, Your glory!"

*****

Approach #1:6. רש"י שמות פרק לג פסוק יח

(יח) ויאמר כראני נא את כבודך - ראה משה שכיב עת רצון ודבריו מקובלים, והוסיף לשאול לראותו מראית כבודו:

7. חזקוני שמות פרק לג פסוק יח

(יח) ויאמר הראני נא את כבודך כמשמעו ראיית שכינה ממש.

Approach #2:8. רשב"ם שמות פרק לג פסוק יח

(יח) הראני נא את כבודך - תמה על עצמך. היאך מלאו לבו למשה רבינו להנות מזיו שכינה? והלא הכתוב משבח ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים? חס ושלום לא נתכון אלא לכרות לו ברית של שני דברים שנתרצה לו הק', על קירון של ונפלינו אני ועמך, ועל פני ילכו להניח לך מכל אויבך. וכן אמר. הראני נא את כבודך בכריתות ברית על מה שהבטחתי. כמו שעשה לאברהם כשאמר במה אדע, וכת' שם והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים, וסמך ליה ביום ההוא כרת י"י את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי. אף כאן שאל משה להק' קיום ברית ונתרצה לו הק' שיראה לו בכריתות ברית כדכת' ויעבור י"י על פניו ויקרא וגו'. וכת' בתריה הנה אנכי כורת ברית

נגד כל עמך אעשה נפלאות, כמו שבקשת ונפלינו אני ועמך וגו', כי נורא הוא, כדכת' ויראו מגשת אליו:

Approach #3:

9. אזנים לתורה שמות פרק לג פסוק יח

(יח) הראני נא את כבודך. ישראל חטאו בעגל, ומשה מבקש מאת ה' מחילה, ודי לפניו שיקבלה, והנה הוא מבקש "הוספה", מה שלא היה לו עד עתה? ונראה, שגם זה בקש, כדי ללמד זכות על ישראל, שגם הם כשאר גויי הארצות, הורגלו במצרים לעבוד ולהשתחוות לפני אל הנראה לעין, לשמש ולירח או לככבים, או לאילים, המכמלים אותם, ופתאם נצטוו להתפלל ולהשתחוות לאל מסתתר, רואה ואינו נראה, וקשה הדבר הזה עליהם מאד. והנה הוא הבטיח להם להביא להם לחת העדות, מעשה אלהים וכתובים באצבע אלהים, והיו שמחים בזה, שתהי' להם לכה"פ "עדות", שאמנם יש אלוה בגבתי מרומים, ושהם רואים איזה דבר ממשי, המושג ע"י כלי החשגת של האדם, שלוח אליהם ע"י האלהים, המסתתר בחביון עזו, אבל כשלא שב

משה ליום המוגבל, לפי השבונם, עשו להם בעצמם אמצעי מושג ונראה, כדי להשתחוות ולהתפלל לאל חי לפני הפסל הזה, כפי הרגלם. אבל כונתם היתה לשמים, וראוי למחול להם. וכדי שלא יסתפקו עוד במציאות ה' ושיתפללו אליו, אף שאינו עומד לנגד עיניהם, כדאי שיראה ה' למשה את כבודו, והוא הלא שליח ישראל ע"פ בקשתם: "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות", וממילא כאשר יאמר לבי, שהוא כשלוחם ראה את כבוד ד', בודאי יאמינו לו וישתדלו להשוות נגד עיניהם את ה', שנראה למשה (כמו שהם שומעים את דברי ה' למשה), בשעת תפילתם, ולא ישובו לכסלה להעמיד נגד עיניהם בשעת תפלתם פסל ומסכה, המסמל את האלהות, לפי טעות העולם.

Approach #4:

10. חידושי הר"ם

הראני נא את כבודך... משה רבינו, שהתורה מעידה עליו "כי בכל ביתי נאמן הוא", כלום לא ידע שמן הנמנע לראות כבוד אלוקים ולחיותו, האם לא הבין, שעל בקשתו "הראני נא את כבודך", תהיה תשובת השם "כי לא יראני האדם וחי"ו אלא, משה רבינו ביקש מאת ה' שימתול לישראל מחילה גמורה את חטא העגל. השם השיבו: "וכיום מקדי ופקדתי", לא הסכים, כביכול, לסלוח להם לחלוטין, מה עשה משה? לפני הסתלקותו של צדיק הדור מתלקטים כל האורות שתדליק בכל ימי חייו בתורתו ובמצוותיו וחס מגושים למרומים, אותה עשה שעת רצון לצדיק הדור, שימלאו כל בקשותיו מאת קונו. התחנן משה: "הראני נא את כבודך", — רצה למסור את נפשו בשביל ישראל ולהסתלק מן העולם, כדי שתמלא בקשתו בדבר סליחת חטאם של ישראל. השיבו הקדוש ברוך הוא: "לא יראני אדם" — לא אמלא את רצונך לראותני ולמות לשם כפרת ישראל, כי אם "וחי" — מנהיג ישראל צריך לחיות ולהפקיר את עצמו בשבילם כל ימי חייו על האדמה.

Approach #5:

11. The Pentateuch: Rabbi Samson Raphael Hirsch, Exodus Chapter 33 Verse 18

V. 18. We have already repeatedly remarked that כבוד expresses in a spiritual and moral sense, that which נקבד weight, mass, is in a material sense. It accordingly describes that which announces the whole spiritual and moral contents of a being, and therefore, used of God, every trace which announces the reality of God. Repeatedly we find in the תורה that וַיֵּרָא כְבוֹד ה' ה'. If then Moses here begs to be given a sight which up to now has not been granted to him, and which even now, as the following verses show, was not granted to him to the extent, or in the way, that he asked for, then the וַיֵּרָא כְבוֹד ה' which was granted to the whole nation must be something very different from what Moses was asking for here, and which was not completely granted even to him. The difference can perhaps lie in the degree of seeing. The ordinary term used is always וירא . . . אל. Now, וירא really means: to become visible to somebody, to come out of invisibility for someone. Even the slightest semblance merely indicating the

presence of a being, could come under this idea, whereas ראה את a full complete seeing, and that was what Moses asked for — את כבוד

12. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ז עמוד א

....אמר לפניו: רבונו של עולם! מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו, יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע לו?

*****

13. שמות פרק לב פסוק ז

וידבר יקוק אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים:

14. רש"י שמות פרק לב פסוק ז

לך רד - מגדולתך, לא נתתי לך גדולה אלא בשצילם. באותה שעה נתגדה משה מפי צית דין של מעלה: שחת עמך - שחת העם לא נאמר אלא עמך

15. שמות פרק לג פסוק ז

ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש יקוק יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה:

16. רש"י שמות פרק לג פסוק ז

לוקח אהלו ונוטחו מחוץ למחנה, אמר מגודה לרב, מגודה לתלמיד:

17. שמות פרק לג

יש ויאמר אני אעביר כל טובל על פניך וקראתי בשם יהוה לפניך ונתת את אשר אהוץ ורחמתי את אשר ארחם: כ ויאמר לא תוכל לראת את פני כי לא יראני האדם וחי:

19. He said: "I will let all My goodness pass before you; I will proclaim the name of the Lord before you, and I will favor when I wish to favor, and I will have compassion when I wish to have compassion." 20. And He said, "You will not be able to see My face, for man shall not see Me and